

ГОЛОСИ

ГОЛОСИ
ЖІНКИ ТА ІНВАЛІДНІСТЬ

Над проектом працювали:

Галина Курило – авторка ідеї і текстів

Ольга Левшукова – авторка ідеї і текстів

Юлія Миронюк – консультантка

Григорій Філін – арт-директор

Ірина Осадчук – редакторка (укр.)

Марина Кобенко – редакторка (рос.)

Вересень/грудень 2014

Про проект:
Галина, Ольга

Інвалідність існує в кожному суспільстві. Ніхто з нас не застрахований від цього. Ми багато говоримо про програми і послуги для людей з інвалідністю, про пенсії та субсидії, про спеціалізовані заклади, про реабілітацію. Ми говоримо про включення. Ми – це найчастіше ті, які не мають інвалідності, і вважають, що існує таке поняття як особливі потреби чи обмежені можливості. Набагато рідше можна почути голос самих людей з інвалідністю.

Проект **ГОЛОСИ: жінки та інвалідність** є другим в серії виставок присвячених висвітленню різноманіття досвіду жінок. Це історії про подвійну дискримінацію – за ознакою ґендеру та інвалідності.

Дванадцять жінок розповіли про те, як інвалідність впливала на їх навчання, самовираження, працевлаштування та повсякденне життя. Вони також поділилися своїм розумінням інвалідності та її проявів у суспільстві. Кожна історія має селфі учасниці.

Фрагменти з повсякденного досвіду учасниць пропонують замислитися над тим, чому так важливо досягти повного включення людей з інвалідністю у всі процеси і подбати про універсальний дизайн:

Що мотивує нас як суспільство сприймати людей з інвалідністю як інших?

Як зміниться наше розуміння суспільства і самих себе, якщо ми будемо сприймати інвалідність як те, що стосується кожного?

Чому базові права людини є часто недоступними людям з інвалідністю?

Ольга, Харьков

На данный момент я работаю в Харьковском университете Каразина. Мы работаем над научной темой, задача которой оптимизировать процесс обучения людей с инвалидностью. В нашем случае, так как мы кафедра журналистики, это в основном работа над общественным мнением. Потому что общество у нас все-таки еще недостаточно развито для того, чтобы адекватно воспринимать человека с инвалидностью во всех сферах жизни. Журналистика, к счастью, как раз даёт возможность определённым образом работать с людьми и убеждать их, что мы такие же полноправные члены общества, как и другие люди.

Распространено мнение, что человек с инвалидностью – это больной человек, которого стоит пожалеть. Восприятие должно быть совсем другое: просто это другой человек, у которого несколько другой стиль жизни. К сожалению, действующие журналисты у нас показывают человека с инвалидностью, как вот постоянно страдающего, постоянно преодолевающего. Когда я в коляске, грубо говоря, всю свою жизнь, это всё уже настолько обыденно... Я прекрасно знаю, что делать с лестницами. Если со мной кто-то сопровождающий – он помогает. Я знаю, для чего пандусы. То есть это обыденность уже, это привычно. Но журналисты, к сожалению, у нас не всегда адекватно это все подают. Они концентрируют внимание зрителя или читателя на болезни, на страданиях. Но это в корне неправильно.

Я уже не говорю о том, что это в любой момент может случиться с каждым. И что эти люди действительно живут обычной жизнью. Не болеют с утра до вечера, а точно так же утром встают, одеваются, готовят завтрак, смотрят какие-то телепередачи или сидят в Интернете, рожают и воспитывают детей, выходят замуж, женятся. Это же скрыто в большинстве случаев от общества. К сожалению, журналисты это мало очень показывают, очень мало показываются люди в обычных ситуациях.

Какова вероятность, что журналист, снимая определённый сюжет, подойдёт к человеку с инвалидностью спросить мнение как к эксперту? Практически никакой. Потому что в обществе существует стереотип, что это просто инвалид, а не эксперт в какой-то области или профессионал. А Конвенция по правам людей с инвалидностью закрепляет те же права, что и за обычным человеком: право на образование, право на выбор учебного заведения, право вести такой же точно образ жизни, посещать те же мероприятия.

У меня был такой случай нехороший, когда я пришла в супермаркет, приехала. Меня остановил охранник и сказал, что: «У нас по правилам с коляской нельзя». Я спросила: «Так мне оставить коляску или как вот?». Он немножко «завис», пришлось менеджера звать, который объяснил, что это не та коляска, которую нельзя пропускать. Это нарушение было именно прав человека, в данном случае.

Я после университета пошла работать на кафедру журналистики. «А почему я не могу, если, если я хочу? Если я хочу этим заниматься, если мне интересно?» Потом пошла в аспирантуру. В основном занимаюсь наукой: научные статьи, доклады, конференции. Преподавать приходилось, но это больше просто как опыт.

Родители хотели, чтобы, чтобы я закончила какую-то практическую в моем случае специальность. Например, переводчик или юрист. Чтобы можно было сидеть дома и работать. Но я хотела все бороться со стереотипами, я хотела делать то, что мне нравится и пошла на журналистику. Да, мне нелегко в результате, большинство работодателей говорят: «А как вы будете работать?» Но действительно во многом заслуга все-таки в этом родителей, которые давали понять, что: «Ты можешь. Ты можешь делать то, что ты хочешь. Главное не теряться, не бояться и верить в себя».

Самая большая проблема – это все таки определённые комплексы, стереотипы, навязанные обществом. Поэтому вот я бы себе посоветовала быть смелее... Это точно. Ничего не бояться и просто заниматься тем, что нравится. Потому что на своем опыте могу сказать, что я рада, что я в своё время выбрала именно сложный путь, который мне был близок, что я сделала то, о чем мечтала.

Фатіна, Жмеринка

Ну як? Я тут в інтернаті і роблю. Слава богу є зарплата. Люди з села приходять і дають гроші. Платять то єсть мені, шоби їм зробить, обробить. В нас тут мальчик ще був тут, я дивилася, як він робить взуття, як притягує нитку. Це я вбила в голову, шо я це так буду робити, я так навчусь. Я капці ше почала шити, вчитися, як він раніше був. А потім я взяла його місце. І так з тих пір і давай.

Я просто привикла тут робити, сіла на взуттєвика. Ш'ю, займаюся, щоб скучно не було. Сама тут займаюся взуттям. Встаю з 8-ми, в 9 часов починається робота в мене, от, ну, 2 часа поробила, відпочила і знов. Це вже від мене залежить, як я хочу. Шоб переробляться – я тут не переробляюсь.

Я була сперва в школі-інтернат. Там я вчилась..... **Мене переправили бо сказали шо там не потяну, не стану на ноги, шо не можу себе забезпечити. Приїхала в дитячий будинок-інтернат. Ну, там такий, слабий інтернат, совсем.** В училище не відправляли, одразу сюди в психоневрологічний інтернат.

По інтернету знайшла свого брата. Я все життя виховувалась в інтернатах. Це брату просто так повезло - він вирвався. Приїхав, забрав мене. Сперва такий хороший показався. Він з дружиною, п'ятеро дітей. Ми з циганського роду. Два місяці жила в Одесі. Я старалась. Понімаєш? Я вже погодна була піти на любую роботу, щоб тільки не сидіти вдома. Шоб не бачити. Я хотіла піти вже на хлібопекара. Для них – це насмішка, це для них нельзя, щоб циганка робила десь.

Вони ж привикли там, щоб був ти їхніми законами. От.

Шоб не бачити. Я хотіла піти вже на хлібопекара. Для них це насмішка, це для них нельзя, щоб циганка робила десь. Вони ж привикли там, щоб був ти їхніми законами. От.

А потім я назад вернулася, мені посовітував директор, шо: «Йди вчитися на взуття». В реабілітаційний центр в Вінниці. Там, де псіхушка. Чотири місяця. Там отдельна група розділяна на взуття, отдельна на швачку... З пацанами ми вчились. Дівчата всі на швачки пішли. Я здала диплом. Директор сказав, що якщо має так іти доля, то буду як на роботі. І я почала собі заробляти деньгі. За зарплату купувала вже і ноутбук (продала), і комп'ютер (продала).

Застаріли. Зараз я собі от складаюся знову на ноутбук.

Мені просто подобається. Шию і підклеюю, обшиваю наколінники. Зараз закрилися заводи, от, а наколінки для повзунів не даються. От, і я їх обклеюю – і вони як нові.

Там нема шо робити. Якщо захочеш, всьо получится. Як кажуть: «Всегда стучай – всегда відкриються двери».

Ирина, Донецк

Я сидела дома, с мамой жила, и вдруг поняла, что вот эта вся жизнь у меня вот так пройдет. Война стала для меня толчком. Приехала в Киев в начале августа.

Были периоды, что я думала уже: «Пора ехать домой». Переживала по поводу работы, что тут сижу без дела.

Я училась в интернате в Донецке, и там профнаправление с 5-го класса: кого в Харьков (на бухгалтера), а кого в Луганск (там швейное училище). Я хотела в Луганск, а мама настояла на том, чтобы в Харьков, потому что у меня сколиоз, и мне будет тяжело шить, и что бухгалтерия мне ближе. Потом я уехала в Донецк и там продолжила учиться. На 3-ий курс сразу, 2 года Учет и аудит. Экономическое образование. Я тогда не понимала, что такое образование... Хорошо,

когда человек знает, чего он хочет, а я, например, не знаю. И тогда не знала, и сейчас не знаю.

У меня и предыдущие работы были в основном квотные места для инвалидов. Мало платили, не было роста никакого.

В Донецке я 5 лет работала секретарем в энергосбыте Донецкой железной дороги. До этого кучу работ поменяла. Поначалу мне нравилось эти бумажки перекладывать, а потом... У меня и предыдущие работы были в основном квотные места для инвалидов. Мало платили, не было роста никакого. Первая моя работа была в аэропорту. Тоже вот это - место инвалида... Годик где-то посмотрела, поработала и ушла оттуда. Я мечтала работать в авиации. В детстве когда-то на самолете летала. Мечтала

быть стюардессой. А там работала бухгалтером, не получилось у меня никуда слетать. Вот и вся авиация.

Теперь уже вижу себя в IT-сфере. Мне еще далеко до профессионала, но мне нравится учиться, узнавать что-то новое. Я не боюсь трудностей. Поначалу меня подруга уговаривала. Года 2 назад учила меня: по скайпу курс лекций проводила, и я книжки читала. Все равно у меня было такое ощущение, что я не смогу... Конечно, страх – это жуткое что-то. Мама до последнего не верила, что это у меня что-то получится. Папа, наоборот, поддерживает морально.

Сейчас работаю тестировщиком. Я хочу стать профессионалом, вернуться домой и найти там такую работу. Планирую все-таки вернуться в Донецк, снять квартиру. Может и по удаленке там как-то что-то получится. Все равно будет все хорошо, я знаю. Я считаю, работать надо для того, чтобы осуществлять свои желания и мечты.

Надо не бояться начинать. Просто больше времени надо на невозможное, но, все равно, возможно даже невозможное. И верить в себя.

Татьяна, Киев

Помогала своим друзьям открыть захлопнувшуюся дверь, спускалась по веревке из окна в окно, и сорвалась. После спинальной травмы люди восстанавливаются в среднем в течение от одного до трех лет. А у нас этот процесс затянулся гораздо дольше, поэтому мысли о том, чтобы возобновить обучение не было. Была другая задача: выжить. Я пролежала в больнице с момента травмы 7 лет, не выходя практически.

Как только я начала стабильно сидеть в коляске и закончились вот эти бесконечные операции, вышла из больницы, и потихонечку начала возвращаться в социум. Попала на курсы женского лидерства в центр по работе с женщинами и случайно в коридорах этого центра встретила нашего супервайзера. И как-то она задала вопрос в лоб: «А вы бы хотели работать в моей компании?» На

самом деле было страшно, я понятия не имела, чем предстоит заниматься и как я с этим справлюсь. Она меня пригласила работать в офис этой не правительственной организации в качестве секретаря. Было очень трудно, потому что я не знала компьютера, не сталкивалась никогда с офисной техникой, ни с факсом, ни с многоканальными телефонными линиями. Я быстро училась, старалась усваивать бегом-бегом-бегом-бегом вот этот весь поток информации. Я была не совсем готова, но меня поддержали. Я там проработала 6 лет.

Закончились сроки реализации наших проектов, и весь наш коллектив, 35 человек, оказался на улице. Я не смогла конкурировать. И стала просто искать любую работу. Моя семья нуждалась в финансовых средствах. Работала кассиром в компьютерном клубе. Потом освоила

компьютерную программу «1С: бухгалтерия» и работала младшим бухгалтером на дому, будучи беременной вторым ребенком. Продержалась до самых родов. После родов попала в больницу на полгода опять, сделала еще 4 операции, и после этого, когда вернулась и села дома с ребенком, муж сказал, что, наверное, мы повременим с трудоустройствами. Я не работала особо с тех пор, как родила второго ребенка. Надо было быть дома по уходу за ребенком, и мы к этому времени уже переехали в отдельную новую квартиру, и рядом бабушки уже не было. То есть, я сама должна была быть с ребенком.

Когда она ходила в садик стабильно, я начала искать работу снова. **Моя работа начиналась с 8-ми утра и заканчивалась в 5 вечера. В 7 утра у нас подъем, завтрак для детей, потом я их собираю в школу, они выходят ровно в 8, Ростик уходит в школу, забирает малую в детский сад, и я остаюсь дома одна. Потом сын в обед приходит тихонечко - у меня есть перерыв полчаса - я его кормлю обедом, и он уходит делать уроки в свою комнату. Я из другой комнаты сделала маленький офис: у меня все-все необходимое для работы. Сын меня не беспокоил до 5-ти часов вечера. До 5-ти делал уроки, в 5 тихонечко шел за малой в детский сад. Я в 5 часов заканчивала работу, и уже могла заняться приготовлением ужина и детьми. Я совмещала, получается.** Работа для меня была просто средством для достижения этой цели: более полноценного и лучшего обеспечения своих детей.

Я родила двоих детей, у нас есть наша квартира, в которой мы живем, и я посадила в своей жизни очень много деревьев. Я считаю, что человек должен заниматься тем, что ему дает радость. Ну не испытываю я радости, будучи менеджером в какой-нибудь компании. Испытываю радость от

общения с людьми, детьми, животными и с живой природой. Внутри меня очень стойкое жизнелюбие. Именно оно стало причиной того, что я боролась за свою жизнь на грани жизни и смерти, помогло принять себя после травмы такой, какой я стала, потому что жизнь прекрасна в любом проявлении. Я абсолютно счастливый человек, реализовавшаяся женщина в плане материнства, я делаю то, что люблю, от этого получаю удовольствие, и большую часть жизни живу в радости.

Я выбрала такой путь: меньше доход, зато больше радости.

Татьяна, Новотимофеевка

(Николаевская обл.)

Меня зовут Таня, проживаю я в Николаевской области в небольшом посёлочке. Здесь с детства самого живу, хотя сама родом из Грузии. Украина – это моя вторая родина, здесь все мои друзья и даже некоторые родные, здесь я себя нашла.

В возрасте семи лет я перестала ходить, а до этого ходила держась за стену или за руку. Училась здесь же, в посёлке, в начальной школе. Естественно, школа не была приспособлена особо для таких, как я, детей. Мне помогали: мама привозила, учитель от меня не требовал, чтоб я бегала на физкультуре, и дети не обижали. Иногда кому-то было странно, почему я там не такая, но потом они привыкали очень быстро. После того, как здесь закончила начальные классы, мой учитель посоветовал мне учиться дальше в Херсонской области. Там была школа специализированная для таких детей, как

я, которые передвигаются на колясочках, на костылях. Потом я хотела где-то учиться дальше, но в университет и техникумы добираться сложнее, со мной нужен кто-то всегда. Если честно, я не хотела слишком нагружать своих родителей тем, чтобы выезжать так далеко на учёбу. Через 3 года пошла в Евпаторийский межрегиональный центр для инвалидов изучать живопись. Там, естественно, условия приемлемые.

После окончания не преследовала такой цели: «надо срочно устроиться», но, конечно, хотелось. Меня пригласил директор школы (меня здесь все знают, в посёлочке), как волонтера, ходить к детям раз в неделю заниматься разным творчеством. Дети достаточно быстро тоже привыкли ко мне, они даже забирали меня из дома,

когда порой у меня что-то с коляской было (она у меня электрическая). Я сейчас вспоминаю, что очень приятно, когда хотят тебя видеть в обществе, помогают, поддерживают. Это стимулирует. Теперь вот уже как год я официально работаю: у меня есть клуб по интересам, дети разного возраста у меня приходят, я хожу в садик, отдельно с детьми занимаюсь немножко, и раз в неделю у нас занятия с детками постарше. Детям нравится, а мне вдвойне нравится, когда они довольны.

Какие-то планы, мечты есть в голове. Хотела в университет, думала там будет какое-то общежитие, где-то будет как-то доступно это все, чтоб на коляске я могла посещать пары. Но, к сожалению, оно еще не совсем все так. Там только есть на первый этаж заезд и санузел – этого пока недостаточно для того, чтобы там учиться. Всякие эти нюансы пока что тормозят это всё. **Обычному человеку очень просто собраться и пойти на работу, с одной уволиться, на другую устроиться - выбор большой. Вот как для нас, людей, это не совсем так на рынке работы, у нас нет такой возможности выбирать, сложнее с этим. Всегда нам палки в колёса немножко стараются вставить: «Зачем оно вам надо?», «Ой, а здоровье?»** Но пока я чувствую в себе силы и желание, стремление что-то делать, как-то жить дальше, я буду стараться это делать. Надо разукрашивать свои дни, добиваться своей цели, побольше читать о своих правах. Быть со всеми, быть на равных, быть в обществе, жить в полном смысле этого слова. Не могу сказать, что я такой прям аж «энерджайзер», но во мне есть энергия, которая не дает мне просто сесть и руки сложить.

Трудности разные. Я ограничена коляской. У нас не на том уровне еще передвижение автобусов, очень сложно куда-то добираться. С этим мы каждый день сталкиваемся. Порой трудность, честно говоря, в том, чтобы проснуться, одеться,

пойти...Обычный человек даже не задумывается ни секунды. Я понимаю: зачем задумываться, когда это так просто, легко, доступно. **Как бы ни говорили, что мы совсем одинаковы, обычные, мы уже научились думать по-другому. До каждой мелочи продумывать. И все эти нюансы и мелочи, это каждодневные преграды, на которых мы стараемся не акцентировать внимание, потому что, когда рану постоянно чешешь, она же болит! Сложно, да, но ты делаешь это. А как иначе?**

Моя любимая работа - это, конечно, достижение, поскольку сложно было пробыть. Сейчас хотелось бы, чтобы в обществе была интеграция людей с инвалидностью, с ограниченными возможностями... В принципе это мы сами себя в нашей голове ограничиваем, ну и общество, может быть, где-то «помогает». В наших силах помочь обществу посмотреть на нас совсем по-другому, на равных. Мы можем быть на равных. Когда есть определенные условия, мне иногда кажется: «Та я и сама могу жить». Чувствую в себе прилив сил, потому что понимаю, что это делаю сама: здесь могу так-то, сюда могу достать, то-то положить. Такие вещи мелкие, но это тоже очень важно. Из мелочей состоит жизнь. Хотелось бы, чтобы через пару лет мы уже свободно передвигались, каждый мог делать то, что хочет.

В наших силах помочь обществу посмотреть на нас совсем по-другому, на равных. Мы можем быть на равных. Когда есть определенные условия, мне иногда кажется: «Та я и сама могу жить».

Людмила, Луцьк

Проблема не в інвалідності, а десь всередині, в невпевненості.

Я від мами отримала спадкове захворювання. У мене батьки мають проблеми з зором. Вони звикли все життя жити ізольовано: спочатку інтернат, потім система Українського товариства сліпих, яка теж закрита: всі компактно проживають, компактно працюють, свої вечори відпочинку, свої санаторії і т.д. У 90-ті роки їм було складно знайти роботу «на стороні», більше з психологічної точки зору виходу за межі середовища незрячих. Мабуть це було для мене стимулом – спромогтися знайти щось інше, щоб не прожити все життя в закритому середовищі.

Я сама родом з Сумської області. Навчалась в харківському інтернаті 12 років. **На сьогоднішній день багато говорять про інклюзивну освіту, а**

коли я була ще дитиною це питання взагалі не існувало. Тільки інтернат для незрячих дітей і все. Вибір професії теж був не за бажанням, а з огляду на те, де я зможу навчатися і себе реалізувати. Для мене все-таки важливо було отримати не диплом, а знання. Зупинилася на історичному ф-ті Харківського університету ім. В. Каразіна. Звичайно досить довгий час я мріяла про німецьку філологію, але чомусь вирішила, що я не справлюсь з нею. Зір, відсотків на 95, можна замінити комп'ютером. Все те, що надруковано, можна відсканувати чи знайти в електронному варіанті. Це звичайно займало дуже багато часу. Щоб підготуватись до одного семінару потрібно іноді 5-6 годин [просто піти] в бібліотеку. Знайти когось, хто випише книжку, почекати її, якщо не можна взяти додому, то відксерити там 20-30 сторінок, прийти додому, відсканувати, розпізнати, почитати, щось законспектувати... Пройшов час і більшість фактологічних знань мені

не знадобилась. Але, все ж таки, університет навчив мене говорити, думати. До того, я не вміла висловлювати свою точку зору. Школа-інтернат – це все-таки специфічний заклад. Коли навчаєшся, дорослішаєш 12 років в закритому середовищі, важко пристосуватись до життя. В університеті перший - другий рік було дуже складно і в плані навчання, і в плані спілкування. Багато моїх друзів, знайомих зламалися, кинули навчання на перших-других курсах. Мені все ж вдалось його закінчити – я дуже хотіла і роботу собі знайти за спеціальністю, і мати якесь коло для спілкування з освіченими людьми.

«Коли навчаєшся, дорослішаєш 12 років в закритому середовищі, важко пристосуватись до життя. В університеті перший-другий рік було дуже складно і в плані навчання, і в плані спілкування.»

Громадська діяльність почалась у 2009-ому році, коли я переїхала до Луцька. За ці 5 років я стільки всьому навчилась, що, мабуть, за все життя не навчилась. Спілкуванню з людьми, відкритості. По суті, об'єдналась молодь, яка відчувала схожі проблеми: в праце-влаштуванні, освіті, доступності. Ми працювали також з іншими категоріями людей з інвалідністю. Було дуже важко, коли приїздили в якийсь віддалений район, оце як кажуть «село не асфальтоване». Приходиш розповідаєш людям про Конвенцію, про їхні права – а у людей дуже серйозні проблеми, елементарних якихось медичних послуг не можуть отримати. Треба ж кожного підтримати, кожного зрозуміти, після цього ще відповідно написати якісь листи, звернення.

Саме громадська діяльність допомогла мені зрозуміти, що проблема не в інвалідності, проблема в самій людині. Якби я добре бачила, в мене все було б так само. Це внутрішнє. Якщо людина вірить в себе, не має значення є в неї руки,

ноги, очі. Це деталі. Якщо віриш в себе, то це не має значення. Просто зір, він трошки ускладнює життя. Зір мені не дасть бути водієм чи пілотом, не дасть можливості бути, ну, нехай там, касиром в супермаркеті, але відсутність зору відкриває мені інші можливості. **Тому не можна, от ніколи-ніколи в житті не можна якісь свої невдачі списувати на інвалідність.**

Але до цього треба самому прийти. Тільки самому. Потрібно вірити в свої сили, в те, що треба постійно йти вперед, шукати, не здаватись. У всіх бувають дуже складні періоди в житті, коли хочеться скласти лапки і сидіти собі тихенько. Але постійно треба себе витягувати, шукати підтримку в друзях, рідних, знайомих, треба постійно вчитись.

Надежда, Одесса

Я понимаю, что все надо решать самой, брать все в свои руки. Закончила институт Мечникова, 5 лет проучилась стационарно на бюджете. Искала работу, конечно, полгода. Сейчас работаю учителем биологии и общей химии в шестых, седьмых, восьмых классах. В 10-м, 11-м преподаю Основы медицины. В каждом классе по 30 человек. В основном, работать мне очень нравится. Как ни странно, все домашнее задание делают, даже те, которые вообще не слушают никого. Здесь нагрузка больше. У меня в школе она более так растянута. **Сустав у меня неправильно смещён – это с рождения так хожу. Если бы не эта проблема, я бы училась в нормальной, а не специализированной школе.**

Учительница, которая у нас в интернате была, мне сказала: «Ты как сирота обязана от государства получить квартиру». Закончив школу-интернат, поступила в медучилище. Год проработала лаборантом

в еврейской больнице. Очень много таких моментов, которых я не ожидала. Мои напарницы очень много анализов просто «сливали». Но я поняла, что это не ценится на сегодняшний момент. Поняла, что надо поступать. И все-таки я этой учительнице пообещала, что получу высшее образование.

Ты выходишь из интерната, и никому дальше не интересно, что с тобой. Никому не нужна. Вообще. Жить негде, жить не на что. Было такой момент, что хотелось попросить, но я никогда в жизни не просила. Бутылки собирали, и металл был. Работала посудомойщицей, там же и спала. Никогда не курила траву, не кололась, хотя лично это видела. Я даже делала укол, дозировку. Видела ситуации, когда обкуривались вот этим клеем, и видела, что происходило с людьми: торможение, неадекватность. Спрашивала: «Какое у тебя ощущение?» Он говорит: «Хочу забыться». **Я понимала, что у**

меня такое всю жизнь не будет. У меня была цель, я знала кем буду, и что у меня такой образ жизни не будет.

Закончив университет, нас не трудоустроивали в связи с нынешней ситуацией. Центр занятости мне сразу отказал. Но я поняла, что я могу намного быстрее и намного реальней найти сама. Я вообще хотела в самом начале именно быть преподавателем в такой школе, как я, то есть в интернате. **Но как-то и здесь тоже нравится, в общеобразовательной. То есть, я думала сначала, что не поймут: «А вы с Африки или откуда там?» Были такие по началу вопросы, но потом... Как себя поставишь, так они тебя и воспримут. Никаких «Надя». Сугубо «Надежда Николаевна». Знаете, как говорят? Встречают по одежке, провожают по уму. Даже был один такой момент, как директор 59-го: «Ой, да вы ж чёрная,**

да еще и инвалид. Кто ж вас примет?» Я так смотрю на нее, не долго думая, говорю: «Ну, вы знаете, женщина, вы все-таки с образованием», - говорю, - «А такая дура. До свидания!», - закрыла двери и все. Потом одна говорит: «Я хочу посмотреть на вас». Ну, я к ней пришла. Посмотрела на меня и: «Ой, не, извините, у нас только что был биолог, прям перед вами».

В 23 года получила свою квартиру. Я очень счастлива, я этого много добивалась. Идти вперед и всегда вперед, не оглядываясь назад, без спотыканий. Вперед – это значит иметь цель, знать, насколько она реальна, насколько ты ее хочешь. И самое главное – это, конечно, друзья. Если есть поддержка, если есть любовь, доброта, забота, тогда всё нереальное становится реальным.

Ірина, Львів

Я завжди по натурі була дуже активна, я така була, що могла добитися всього в житті. Просто одна дуже велика вада – панічний розлад – зруйнував моє життя. Я могла б мати хорошу роботу, кар'єру...

Я закінчила технікум, вийшла заміж. На бухгалтера вчилася, пропрацювала в ЖЕКу майже рік. Але лишила роботу, бо треба було дуже далеко їхати автобусом, і я розуміла, що не зможу їздити. **Я думала, що ніколи не зможу заробити гроші, ніколи не зможу мати щось в житті. Я навчилася не мріяти, не мати бажань. Я так змирилася з тим, що не можу працювати, що навчилася нічого не хотіти в житті.**

Боже, зараз я живу зовсім повноцінно. Звичайно, в мене є проблеми – я досі не можу

їздити в автобусі, в мене страх перед громадським транспортом, бо зі мною «це» сталося вперше там: вісімнадцятирічною я втратила свідомість, коли їхала трамваєм в Україні. Пам'ятаю як мені почали терпнути руки, губи, лице. Я впала, люди винесли мене на вулицю, викликали «швидку», а я вже майже була мертва, з тиском 40 на 20. З того фобія власне й почалася. То як зачароване коло, з якого важко вирватися. Я почала ходити пішки. А потім один раз, коли я йшла пішки «це» трапилося знову – такий стан, ніби зараз втрачу свідомість. З того часу я перестала ходити пішки. Виходила в магазин, а потім мені там погано стало. Так коло звужувалося до того, що я стала сидіти в своїй квартирі, навіть не могла до сусідки вийти, в ліфт боялася сісти. Мій чоловік страшно почав пити з того дня, як я народила сина. Був дуже агресивний (він служив у Афганістані) і, знаєш, він напевно усугубив той страх.

Мама мене зовсім не розуміла, казала: **«Подивися в дзеркало, нічого тобі не бракує».** А я страшенно страждала психічно й фізично, після кожної панічної атаки в мене тіло боліло від волосся до нігтів і втома страшна... я не могла навіть рухатися. Але це ніколи ніхто не бачив, я дуже соромилася. Ніхто не розумів, що це таке. Я не знала, як пояснити, і лікарі ставили різні діагнози. Хотіла йти в лікарню, але мама завжди казала: **«підеш до психотерапевта, всі сусіди будуть думати, що ти хвора на голову».**

Мені дали 2-гу групу інвалідності, мала пенсію, але її катастрофічно не вистачало... Я не знала як маю жити, це ще більше погіршувало мою паніку, бо не знала як маю годувати сина. Не вистачало на продукти, чоловік пив, і я знайшла роботу – робила конверти вдома. Платили 1-у копійку за конверт. Я дуже хотіла працювати, але відстань від дому до будь-якої умовної роботи – то було для мене неможливо: ні фізично, ні морально, ні психічно. Я на той час вже розлучилася з чоловіком, але ще довго жила в його квартирі, бо не мала куди йти.

Потім в моєму житті з'явився родич, який мене підтримав і сказав: «Я маю такий самий розлад, я знаю, що ти відчуваєш, що переживаєш, через що проходиш. Я тебе розумію». **Оце таке бажане словосполучення «Я тебе розумію», яке я ніколи не чула від своїх рідних, друзів, знайомих, навіть від мого психотерапевта. Самотність вбиває людину сильніше, ніж будь-яка хвороба.** Мій родич привіз мене в лікарню, і 3 роки я провела в психоневрологічному диспансері.

Він мене дуже підтримав, і мені стало легше, я знала, що не одна тепер. Мої батьки ніколи не дзвонили, не цікавилися мною, а він дзвонив кожного дня, і я відчувала його підтримку, знала, що є людина, яка думає про мене, якій я можу сказати про свій страх, який не буде сміятися з того. Але мені потрібно було піти з дому. Я знала,

що ніколи не буду почуватися краще, якщо не розірву це коло. Цей родич допоміг мені перебратися в Канаду.

Після того, як іммігрувала – 3 роки працювала зовсім без вихідних, щодня. Довелося орендувати кімнату дуже близько біля своєї роботи, щоб ходити пішки. Моя мама лежала паралізована і я надсилала гроші їй на ліки, гроші сину, який тоді вчився в коледжі і жив з алкоголіком-батьком. Після майже 4 років я виснажилася і звільнилася. Зараз вдома, реабілітуюся. Поступово стає набагато краще, я змінила середовище, в мене нема стресу, я живу в країні, яка мене повністю підтримує, в мене є лікар, в мене є безкоштовні ліки, син зі мною... Почала мріяти про щось... про власний будинок, якого у мене ніколи не було. Після 12 років не виходячи з дому, я хочу компенсувати весь, все те, що я загубила за цей час.

Я впевнена, що ніколи ніхто не може вийти з подібної ситуації один. Можливо зі мною б ніколи цього не сталося, або не так гостро, якби я мала підтримку, спокій в сім'ї. Має бути людина, яка тебе любить. Любов, звичайна любов, зцілює дуже багато недуг. Так, крок за кроком, з любов'ю, підтримкою, розумінням людина долає свої різні моральні, фізичні, може навіть психологічні бар'єри і може мати повноцінне життя

Дарія, Матвіївка
(Запорізька область)

З мого боку я зробила те, що могла: отримала диплом (тепер вважаюся перекладачкою і викладачкою 2-х іноземних мов), працюю в фонді, займаюся репетиторством у вільний час, якого правда мало. Намагаюся комбінувати не тільки в плані фінансового якогось там здобутку, але й досвіду. Працюю вже майже 4 роки. Я отримую зарплату як звичайна працівниця, навіть трошечки більше, тому що на моїх руках дуже багато різних обов'язків: по-перше я перекладаю статті; по-друге – координую перекладачів різних версій сайту – і англійську, і німецьку; по-третє – це публікація, редагування текстів, і навіть інколи бувають моменти, що приходиться писати статті, якщо зайнятий наш журналіст.

У нас в країні взагалі побутує така думка, що людям з будь-якими обмеженими можливостями

– чи то фізичними, чи то розумовими освіта не дуже потрібна. Скільки разів моя мама, кожного року перед 1-им вересням їхала туди, здається в якийсь там МСЕК, щоб взяти спеціальну довідочку про те, що я хочу навчатися в домашніх умовах. Щоб вони дали мені таке право. Щороку мама вислуховувала одні й ті ж слова: «Для чого воно взагалі потрібно вам? А можливо краще вдома сидіть взагалі. Ну, а на що вам ця освіта? А взагалі, чому ви не лікуєтесь?» Хоча всім давно зрозуміло, що моя хвороба – це більше стан.

До 8-ми років взагалі не знала того, що я якась інша. Тобто я звичайно розуміла, що в мене інші руки, в мене інші ноги, але мої друзі ніколи не давали мені причин про це думати, ми грались на рівних. Потім я зрозуміла це завдяки людям, які почали мені казати «Ти дуже відрізняєшся. Ти не пасуєш до нашого світу».

Ну, звичайно питання про те, де вчитися – вдома чи в школі стояло. Але було важко фізично мене возити кожен день, і ми вирішили спробувати вдома. Приходила до мене одна вчителька 5 років, викладала всі звичайні предмети, які в школі здається до 5-ого класу. **Англійську мову взагалі мені не давали. У нас у районі є така комісія специфічна, яка визначає, які предмети тобі потрібні, які не потрібні.** Звичайно, у кожної людини є якісь плюси-мінуси, але все таки треба дати шанс хоча би базово вивчити. То взагалі злочин не давати... Щодо англійської та інших предметів, які мені забороняли – більшість з них в мене все ж таки викладалися, але таємно.

Коли наша школа збиралася прийняти волонтера з США, на початках йому потрібна була українська родина, у якій би він адаптувався. Нашу родину визначили як одну із можливих. Волонтер прожив в нас майже 5 місяців. Звичайно англійською я розмовляла дуже слабо. І пам'ятаю кожний день я розпочинала з того, що відкривала свій затертий українсько-англійський словничок, і на папірці, на таких малесеньких шматочках, писала ті фрази, які я збираюся сьогодні сказати. Це і стало поштовхом продовжити навчання за спеціальністю «Англійська мова і переклад» у запорізькому Класичному

приватному університеті. Заочна форма була найоптимальнішою на той час. Для мене, на жаль, не було взагалі жодних фізичних умов: там не було ні ліфту, ні пандусу. Мій факультет був розташований на шостому поверсі. Тож досягала я ці «небеса» на руках у моєї мами. Інколи були поступки: деякі пари переносились на другий поверх. Тим не менше, я інколи жалкувала, що ніколи не вчилася у школі, тому що саме відношення до мене групи і виклада чів в університеті допомогло мені відчутти, що я звичайна людина.. В колі моїх друзів з'явилося

багато перекладачів, викладачів, репетиторів з усього світу. Ми всі спілкуємося, обмінюємося думками. Є мрія спробувати себе фрілансером на сайті Української служби BBC.

І тому для мене інвалідність зараз – це обмеження перш за все суспільства, не тебе самої. У гарних умовах я мабуть би жодної секунди не відчувала себе іншою: якщо б я могла без проблеми сісти в електроколяску і поїхати куди я хочу, наприклад – будь-який театр, кінотеатр, погуляти з друзями, піти на побачення, жити і працювати в різних місцях, подорожувати до свого робочого місця нормальним пристосованим, або навіть і звичайним громадським транспортом.

У моєму випадку інвалідність – це спосіб життя, який, на жаль, нав'язаний не тільки тим фактом, що я народилася іншою, а тим, що наша країна не дає мені можливості відчувати себе її частинкою. Я багато чого можу робити. Я навіть трошки можу пересуватися вдома, але мій спосіб пересування відрізняється...

Неприспосованість суспільства – ось це я називаю «інвалідність». Це інвалідність нашої держави, а не мене.

Инна, Киев

Меня зовут Инна. История моя обыкновенная. Родилась я в маленьком городе Немирове Винницкой области. В детстве, как все маленькие дети, любила играть, лазить на деревья, и в один из дней я упала с дерева. В результате удара в голову у меня начал падать слух. Родители меня возили в разные города, тогда еще в СССР, к разным врачам, но слух восстановить не удалось. В массовую школу в первый класс я пошла как все дети. Я там сразу выделилась, так как не слышала обращения ко мне, не успевала с учебой. **Дома со мной занимались родители, но я невзлюбила школу. Надо мной смеялись дети (еще я носила слуховой аппарат), смеялись, что я ношу радио на ухе. В результате я напрочь в детстве отказалась носить слуховой аппарат. И зря!!!**

Как-то раз я смотрела телевизор, шли новости.

На экране в маленьком углу увидела женщину, которая махала руками с серьезным видом. Попозже подруга объяснила, что это жестовый язык неслышащих - таких людей, как я. Подруга также сказала, что есть специальные школы для ребят с проблемами слуха. Я начала просить родителей - чтобы меня перевели в специальную школу. Весь год просила. И мечта сбылась: меня перевели в Гайсинскую спецшколу-интернат для неслышащих детей. Поступила я в 8-й класс.

Спецшкола встретила меня приветливо: все ребята и маленькие дети при встрече махали руками (позже я узнала, что они здоровались и пытались со мной заговорить).

Я поняла, что это мой мир - мир неслышащих людей - и начала учить жесты. В школе были и дети, которые хорошо слышали. Они на перемене

и после уроков переводили мне жестовый язык. Через пол года я свободно владела жестами, такое впечатление было, что я с рождения знаю этот язык.

После школы, благодаря газете глухих "Наше життя", я решила поступать в Промышленно - экономический колледж в Киеве.

Но родители думали иначе. Хотели, чтобы я поступала на зубного техника в Херсон. Решила тайком, при помощи друга детства, убежать в Киев и сдать документы в колледж. Помню, родители сильно возмущались, что я неправильно делаю свой выбор, но дали мне свободу выбора. Поступало в тот год 45 человек, а набор был только 15 человек.

В группе у нас был переводчик, учеба давалась легко. Время быстро пролетело, 4 года как 1 день. После колледжа стоял выбор: или поступать в университет, и ли пойти работать. Я с ребятами - нас было 10 человек - решили идти дальше на заочное отделение. Переводчика уже не было. Но в группе среди нас была девушка, она хорошо слышала, и она добровольно стала переводить нам лекции.

Во время заочной учебы начала поиск работы. Но везде, куда я с подругой обращались, при собеседовании работодатели узнавали, что мы плохо слышим, от ворот получали отворот. Знакомых в Киеве, кто бы мог помочь в трудоустройстве, у меня не было, и мне пришлось вернуться в родной город. Мама устроила меня работать возле себя в Ощадбанке. Но я хотела независимости, чувствовать уверенным себя человеком, а не быть все время зависимым от родителей. Через полгода я уволилась и снова поехала искать удачи в столицу. Удача усмехнулась мне в

Киевской организации УТОГ. Начинала я работать не по профессии, а специалистом культурно-массовой работы. Работа была очень интересная, связанная с спецшколами, учебными заведениями. Со временем я перешла работать бухгалтером, проработала 1 год и решила вернуться на прежнюю должность. В то время начинала свою деятельность Киевская молодежная организация неслышащих лидеров, где я была в составе лидеров. Много интересных мероприятий, поездок, экскурсий мы проводили совместно с Киевской организацией УТОГ. В 2011 году я попала в группу ребят по обмену опыта работы молодежи Украина – Италия. В Италии я познакомилась с будущим мужем. Через полгода сыграли в Италии свадьбу. Муж неслышащий, обучает слышащих на курсах «Жестовый язык». Сейчас я изучаю итальянский письменный язык в школе на курсах (жестовый итальянский я выучила буквально за 1 месяц). Чтобы пойти работать в Италии, надо знать язык. После курсов начну поиск работы.

Я считаю, что инвалидность не должна становиться препятствием на пути осуществления моей мечты. Несмотря, что я плохо слышу, я просто хочу проявлять инициативу в том, что я делаю, будь то моя карьера или содействие окружающим меня людям. Я должна делать все, что в моих силах, а не терять время, и не сидеть без дела в унынии.

Оксана, Старокостянтинів

(Хмельницька обл.)

Я живу в Старокостянтинові – це маленьке містечко, розташоване за 50 кілометрів від Хмельницького. Пишу дитячі і дорослі книжки (як поезія, так і прозу). Вже маю 23 видання. Це моє, це те, що мені подобається. Почала писати ще до того, як навчилась писати. В мене тато журналіст і тому я з самого дитинства знала оцю журналістську, газетярську «кухню». Як журналістка – досі вчуся, реалізуюся. Працювала в міській газеті в Старокостянтинові і паралельно навчалася. Тепер я працюю на радіо – обласному і районному, на обласному телебаченні і в Хмельницькій міській газеті. Вже років 7-8 веду культурологічну передачу на телебаченні – «Мелодія роду-цвіту». Пісні фольклорні, пісні сучасні. Досі веду новини як дикторка на радіо. Я отримую задоволення від цього, отримую там гонорари, отримую спілкування.

Звичайно була ота ситуація, що не хотіли бачити саме тому, що є якісь ознаки інвалідності. **Було, коли говорили: «А що вона буде там робити? А як вона буде це робити? Вона пересувається у візку, їй потрібна допомога, як вона може бути журналістом? Як вона...».** Звичайно це ранить, це треба пережити, переплакати, усвідомити і наполегливо йти далі. Я дуже вперта людина. Я буду йти вперед для того, щоб довести собі в першу чергу, що я можу все.

Скільки я себе пам'ятаю, мені завжди було важко пересуватися. Це був мій природний стан і я вчилася з ним жити із самого дитинства. Як і усі діти відвідувала звичайну школу, єдине, батьки возили мене в і зі школи. Я ходила на той час, але погано. **Це була ще радянська система освіти і в нас усі, які трішечки «не такі» були вже дуже сильно «не такими».** Проте для батьків таке питання не стояло, вони наполягли на тому, що я

буду навчатися в школі разом з усіма, і вчителі – звичайно з панікою, – але сприйняли цей факт. Укртелерадіоінститут я закінчувала дистанційно, не їздила жодного разу. Мені надсилали завдання звичайною поштою. А вже заочне навчання закінчила в Університеті «Україна» – це спеціалізований заклад саме для людей з обмеженими фізичними можливостями. Там, в Хмельницькій філії, було менше перешкод (але вони теж були). Куди, куди ж від цього дітися? Не все там так добре пристосовано як хотілося б.

Допомагає власний транспорт, власний бензин, допомагає те, що тато в мене за кермом, куди треба – сіли, поїхали. **Щодо доставки... на телебаченні студія де я працюю, де записуюсь, знаходиться на другому поверсі, але через брак коштів відключили ліфт. Тому дістаюся до студії диким способом – на руках в наших операторів. Хлопці просто спускаються і виносять на другий...** Радіо в Старокостянтинові на першому поверсі, тому там не проблема дістатись, так само і газета.

Найважче було знайти першу роботу, як і усім. Просто дізналася про те, що шукають кореспондента в газету. Це було, коли мене ще взагалі ніхто не знав. Злякалися: «А як же ж вона буде? ». Людям без інвалідності першу роботу теж знайти дуже важко, тому, що вже говорити про тих, хто має якісь фізичні обмеження. Мене взяли на роботу з випробувальним терміном, переконалися в тому, що я дійсно можу працювати. А далі простіше вже, зарекомендувала себе як фахівець... З острахом ставились, коли на телебачення влаштовувалася, бо, телебачення – ми всі розуміємо, – це має бути естетична картинка. **Якось дуже боялись, що людина у візку буде цю естетику порушувати. Трохи «забарикадовували» спершу мій візок, але, як з'ясувалося потім, глядачі сприймають це**

абсолютно нормально. Для багатьох це мотивація: якщо людина у візку може бути в телевізорі не як гостя передачі, а саме як ведуча, як авторка, то і я зможу.

Але якщо себе любиш – починай підніматися, йти кудись, до своєї мети, крок за кроком досягати її. Просто треба переступити певний поріг нерозуміння, жалості, якою у нас дуже часто обдаровують, думаючи, що це «так класно»: «Ось я пожаліла. Я ж така хороша чи хороший». Насправді – це дуже боляче. **Єдине, що потрібно для людини з інвалідністю – щоб на неї дивилися і ставились як до рівної.**

Рухатись... Просто рухатись, просто рухатись вперед, переплакати, пережаліти себе, але йти далі, не опускати руки. Бо якщо не полюбиш себе, не допоможеш собі, то навряд чи варто чекати, що хтось цим займеться. Допмагають тим, хто йде. Батьки, батьки від самого початку і дотепер підтримують і в фізичному плані – в плані пересування, і в моральному плані. Це перші люди, з якими я обговорюю якіїсь свої ідеї, якісь свої плани. І вони завжди як стіна така за мною, я впевнена в них.

Ще наразі багато займаюсь волонтерством. Коли Україна опинилась в тій ситуації, в якій ми тепер є... кожен має докладати своїх зусиль. Ось це зараз те, у що я вкладаю свої зусилля, свої емоції. На цьому етапі життя допомога військовим – це най - най - най важливіше у мене.

Светлана, Харьков

Я уже второй год живу в Киеве, вообще я из Харькова. Сейчас работаю в IT-индустрии. Училась в Харькове в школе-интернате для детей с ДЦП. Это были 90-е, и родителям зарплату не платили, не за что было купить жетон на метро или, элементарно, масло. Я решила помочь родителям, разгрузить их чуть-чуть финансово. После школы пошла в техникум-интернат в Харькове, тоже экономический. Хотя у меня была юношеская мечта: я хотела пойти учиться на библиотекаря. Институт был вообще не приспособлен. На некоторых лестницах не было перил. Для меня была огромная проблема попасть в библиотеку даже. Приходилось кого-то ждать, чтобы мне помогли подняться-спуститься. **Было пара преподавателей, которые с жалостью относились: «Ты можешь не учить, я тебе оценку и так поставлю».** Меня это всегда очень огорчало. Было очень неприятно, когда стараешься, выучишь,

приходишь подготовленный, а у тебя берут зачетку и ставят оценку просто так.

Закончила с красным дипломом. После института пошла работать в больницу бухгалтером. Года полтора, и я поняла, в очередной раз, что бухгалтерия – это не для меня. Когда мне предложили поработать системным администратором, я воспользовалась этим шансом, чтобы уйти из больницы. До моего прихода в IT была история, когда я попробовала устроиться на работу оператором компьютерного набора сразу после техникума в компанию, которая занималась кабельным телевидением. Пришла, отработала 2 дня, потом вернулся из командировки директор, увидел меня и сказал: «Нет, я ее клиентам показать не смогу». Это для меня был удар очень сильный. Я просто провалялась неделю дома на валерьянке, мама меня отпаивала. Были случаи,

когда я приходила на собеседование, и меня просто не пускали в офис, когда видели. Было, когда мне в лицо говорили, что: «Вот ты пойдешь сдавать отчеты в налоговую, а как я буду себя чувствовать, что у меня работает такой бухгалтер?» В IT все всегда шло гладко. Понятно, что число пройденных мною собеседований больше, чем число компаний, которые я сменила. Но, тем не менее, если мне отказывают, то мне не говорят, что: «Вы нам не подходите, там, по физическим параметрам». Все прозрачно.

Начинала просто тестировщиком, а сейчас я руковожу отделом обеспечения качества небольшой компании. Когда я работала в больнице, то эти женщины, которые со мной работали каждый день, из минуты в минуту давали мне понять, что я нуждаюсь в помощи, что я слабее их, в чем-то там им уступаю. **В IT меня, прежде всего, поразило то, что мне открыто абсолютно все, что я могу на равных со всеми общаться. И я поверила в себя окончательно.**

Замужем уже 9 лет, ребенку будет в декабре 5. Когда он родился, я почти сразу вышла на работу - через полгода. Муж сидел в декрете с ребенком, и мне очень в этом смысле помогает. Муж не работает. Так получилось, что он в Киеве работу пока себе найти не смог. Я сейчас содержу свою семью сама. Я бы хотела родить второго ребенка и поработать где-нибудь за границей, самой побыть на стороне заказчика по отношению к нашим отечественным ребятам в IT.

Пока все складывается: у меня есть семья, у меня есть собственное дело, у меня есть работа. То есть, как бы, что еще можно желать в жизни? Я самореализовываюсь как специалист. Это немаловажно. И я так рада, что я могу это делать, что я сама этого добилась, что я ни от кого не завишу в этом

плане.

Я заметила: есть у мозга такая способность - забывать плохое. Когда случилась эта история с кабельной компанией, можно было бы опустить руки, закрыться и сидеть дома, дальше даже не пытаться, бояться пробовать еще и еще. Проходит какое-то время, острота ощущений теряется, и хочется пробовать еще раз.

Пока не попробуешь - не узнаешь, сможешь или не сможешь.

Коментар консультантки проекту «ГОЛОСИ 2»
Юлія Миронюк

Для мене інвалідність, по-перше, не є особливими потребами, тому що людина з інвалідністю має такі самі потреби, як і інші: потреби у харчуванні, житлі, одязі, любові, повазі, самореалізації та ін. По-друге, інвалідність не є обмеженими можливостями, адже кожна людина використовує свої можливості у тій мірі, в якій вона собі дозволяє, при цьому маючи насправді необмежений запас. Тому дуже часто трапляються випадки, коли люди без інвалідності використовують свої фізичні, психічні та духовні можливості у значно меншій мірі, ніж деякі люди з інвалідністю. Тож для мене інвалідність – це скоріше особливості функціонування організму, що є нормою, адже кожен організм є унікальним і має свої властивості, лише деякі з них можуть бути більш вираженими і тим самим виділяти цих людей серед інших. Але це є однією стороною медалі, яка стосується самих людей з інвалідністю, інша сторона – суспільство, яке до кінця не розуміє унікальності кожної людини і тому формує різні психологічні та фізичні бар'єри, які своєю чергою змушують певну частину цього ж суспільства відчувати себе «іншими».

З приводу проекту можу сказати, що, не дивлячись на тривалий власний досвід життя з інвалідністю, він був корисним і для мене, тому що, працюючи з кожним інтерв'ю, я мала змогу почути багато цікавих думок щодо різних речей, поглянути на деякі ситуації з іншого боку, ніби іншими очима, і навіть перейняти досвід, якого мені в якійсь мірі не вистачало. Крім того, я помітила у всіх історіях дещо спільне: по-перше, не зважаючи на те, що з багатьма учасницями я взагалі не знайома, я зауважила, що кожна з них є самодостатньою та цілеспрямованою особистістю, яка не відчуває себе «інвалідом»; по-друге, кожна учасниця має хоча б одну людину, яка її підтримує у будь-який момент і не дає опускати рук у важкий період; і по-третє, кожна учасниця говорить про віру в себе, рішучість та наполегливість, які допомагають досягати певних успіхів у житті та відчувати себе «звичайною» людиною. Тому я вважаю, що досвід маленьких і великих перемог над собою (своїми страхами, комплексами, нерішучістю тощо), над умовностями (бар'єрами у найближчому оточенні та суспільстві загалом), над обставинами (станом здоров'я) є дуже актуальним у час змін, які відбуваються в українському суспільстві загалом і, зокрема серед людей з інвалідністю та оточуючих їх людей (родичів, друзів, працівників соціальної, медичної, освітньої сфер, потенційних роботодавців та ін.), яким ще не вистачає такого досвіду та розуміння отої унікальності кожної людини і бачення в людині з інвалідністю саме «людини», а не її інвалідності.

Проект здійснено ГО “Твій Вимір” за підтримки
Фонду імені Генріха Бьолля в Україні

**За підтримку проекту
команда вдячна:**

Національному музею Т.Шевченка,
Олені Черненко особисто

Анні Довгопол
Галині Ярмановій
Олені Шингарьовій

Всім учасницям проекту